

Rechtvaardiging van de SI-aanpak en het cruciale voordeel van de twijfel

Wanneer de eerste stap richting een Sociale Innovatie-aanpak is gezet (zie [deze pagina](#) voor uitleg over die eerste stap) is het tijd voor een bredere aanpak. De eerste contacten met samenwerkingsverbanden lopen via een selecte groep van kernvertegenwoordigers (bijvoorbeeld een voorbereidingsgroep, een kernteam, een regiegroep of een werkgroep). Als deze kernvertegenwoordigers een urgentie voelen en ervoor open staan om met een SI-aanpak aan de slag te gaan, is de volgende stap dat we gezamenlijk erachter moeten komen of de urgentie door de hele samenwerkingspartnergroep wordt gevoeld en of de wil aanwezig is om op een andere manier met elkaar te gaan samenwerken.

In de proeftuinen Welzijn op Recept en het Sociaal Medisch Overleg hebben we, achteraf gezien, hier te weinig aandacht aan besteed. Er was sprake van een innovatiebehoefte bij enkele individuele beleidsambtenaren, maar niet bij de bredere groep van betrokkenen. Of, om het in vaktermen te zeggen: de representanten werden niet gelegitimeerd vanuit de hele groep.

Praktijkvoorbeeld: Welzijn op Recept

Voor Welzijn op Recept in Middelburg is een analyse gemaakt van de wijze waarop gemeente, huisartsen en welzijnswerk met elkaar samenwerken. Op basis van deze analyse zijn verbeterpunten besproken met de samenwerkende partijen. De beleidsambtenaar van de gemeente voelde de urgentie om aan verbeteringen te gaan werken, maar kon dat niet alleen. Haar collega's moesten ook willen. Ze zag echter geen mogelijkheid om hierover met hen in gesprek te gaan en hen te motiveren om deel te nemen aan een SI-proces.

Praktijkvoorbeeld: Sociaal Medisch Overleg

In de gemeente Schouwen-Duiveland stokte de innovatie op een vergelijkbare manier. Ook in deze gemeente was de conclusie dat het "voorliggende veld in de wijk" niet goed wordt benut en dat de formele en informele zorg onvoldoende met elkaar zijn verbonden. Deze complexe opgave overstijgt de verantwoordelijkheid van één beleidsambtenaar, maar het bleek lastig om dit binnen de gemeentelijke organisatie bespreekbaar te maken.

Spanningsveld

Binnen instanties en overheden is er een strakke taakverdeling. Je bekritiseert collega's niet. Tegelijk wordt de SI-aanpak snel opgevat als kritiek. Men ervaart een dilemma als collega's meegenomen moeten worden in een veranderproces. Dat spanningsveld werd door een ambtenaar als volgt omschreven: *"Ik wil mijn collega's niet voor de voeten lopen."*

Nieuwe aanpak

In de proeftuinen De Beste Plek en Wonen en Zorg De Bevelanden zijn we hier anders mee omgegaan. Er is eerst gecheckt of alle samenwerkende partijen een urgentie voelen en of de wil aanwezig is om op een andere manier te gaan werken met elkaar. Niemand staat meteen te juichen. Veel mensen zijn gewend aan een gecontroleerde projectgerichte aanpak met een vooraf bepaalde uitkomst. Een procesaanpak voelt spannend en onwennig aan. Als de SI-aanpak het voordeel van de twijfel krijgt, kunnen we al van start. Is dat niet het geval, dan kan het proces niet gestart worden.

Ervaringen op de Bevelanden en in Zeeuws-Vlaanderen

In de proeftuinen in de Bevelanden en in Zeeuws Vlaanderen zijn sessies georganiseerd voor alle partijen die deel uitmaken van het samenwerkingsverband. In deze sessies is uitgelegd dat een SI-proces kan helpen om vooruitgang te brengen in ingewikkelde maatschappelijke vraagstukken, hoe zo'n proces in de praktijk werkt en aan welke voorwaarden moet worden voldaan om het te kunnen laten slagen.

Zo wordt de basis voor een SI-aanpak gelegd binnen een compleet samenwerkingsverband

Wanneer deelnemers inzien (of voorzichtig open staan voor de mogelijkheid) dat ze met een ingewikkeld vraagstuk te maken hebben, dat ze dit anders (breder) moeten gaan benaderen en zich ervoor openstellen om op een andere manier met elkaar te gaan samenwerken (volgens de omgangscodes, gebaseerd op de grondbeginselen van SI) is er een basis gelegd om een veranderproces te starten. Als de SI-aanpak het voordeel van de twijfel krijgt, is dat voldoende basis om aan de slag te gaan.